

ბამოყენებული წყაროები და ლიტერატურა:

ა. საარქივო დოკუმენტური წყაროები:

1. სუიცსა (საქართველოს უახლესი ისტორიის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი) ფ.335, ან.1, საქმე №7, 11;
2. სუიცსა, ფ. 335, საქმე №63, ან. 1, ფურც. 14, 22, 23, 147, 149, 150, 151, 152;
3. ასსცსა (აჭარის საარქივო სამმართველოს ცენტრალური სახელმწიფო არქივი) ფონდი ი-1, საქმეები №115, 140, 141, 205, 242, 275, 480, 557, 642;
4. ასსცსა, ფონდი ი-6, საქმე №13;
5. ასსცსა, ფონდი ი-6, ან.1, საქმე №199, ფურც.1-94;
6. ასსცსა, ფონდი ი-7, ან. 1, საქმე №524, ფურც. 2;
7. ასსცსა, ფონდი ი-7, ან. 1, საქმე №633, ფურც. 7;
8. ასსცსა, ფონდი ი-10, საქმე №41, 47, 58;
9. ასსცსა, ფონდი ი-16. საქმე №18;
10. ასსცსა, ფონდი ი-30, საქმე №12;
11. ასსცსა, ფონდი ი-67, ან.1, საქმე №13, 14, 15
12. ასსცსა, ფონდი ი-81, საქმე №1, 2, 4;
13. ასსცსა, ფონდი ი-82, საქმე №18, 20, 33, 34;
14. ასსცსა, ფონდი ი-83. ტ.1. საქმე №1, 2, 3;
15. ასსცსა, ფონდი ი-84. საქმე №1, 13;
16. ასსცსა, ფონდი ი-85. საქმე №9, 10, 11, 14, 15;
17. ასსცსა, ფონდი რ-1, ან. 1, საქმე №23, 40, ფურც. 91, 104;
18. ასსცსა, ფონდი რ-2, ან.1, საქმე №12, ფურც. 4;
19. ასსცსა, ფონდი რ-2, საქმე №14, ფურც. 120;

20. ასსცსა, ფონდი რ-2, ან. 1, საქმე№23, ფურც. 158, 163, 166, 167;
21. ასსცსა, ფონდი რ-4; ან.1; საქმე №952; ფურც.40;
22. ასსცსა, ფონდი რ-5, საქმე №36, ფურც. 4;
23. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №1. ფურც.2,3, 23;
24. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №3, ფურც.1, 6;
25. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №9, ფურც. 2, 6, 58;
26. ასსცსა, ფონდი რ- 89, ან. 1. საქმე №10, ფურც. 36;
27. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №13, ფურც. 1-54;
28. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან.1, საქმე №17, ფურც. 23;
29. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №45 ა, ფურც.3, 4;
30. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №50, 51, 63;
31. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №50, ფურც 55;
32. ასსცსა, ფონდი რ-89, КНИГА УЧЕТА ПОСТУПЛЕНИЙ ДОК. МАТЕРИАЛОВ», N 1.;
33. ასსცსა, ფონდი რ-89; ან. 1, საქმე №65; ფურც. 1,9;
34. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე№68, ფურც. 5-6, 75, 116;
35. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. (7)1, საქმე №72 ბ. მ. თავადის სადიპლომო ნაშრომი;
36. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №74;
37. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე№112, ფურც. 9;
38. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან.1, საქმე №117;
39. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე№162, ფურც. 1;
40. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან.1, საქმე №221;
41. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №307-308;
42. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე№315, ფურც.17;
43. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №359ა. ფურც 1, 2, 3;
44. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №372, ფურც. 1;
45. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №388, ფურც. 1, 2, 3;

46. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №396, ფურც. 7;
47. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №407 ფურც. 1;
48. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №408, ფურც.1;
49. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან 1, საქმე №429, ფურც 3;
50. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №492, ფურც. 1, 2, 3;
51. ასსცსა, ფონდი რ-89,ან. 1, საქმე№517, ფურც. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7;
52. ასსცსა, ფონდირ-89, საქმე №519 ფურც. 2, 3, 4, 5, 6;
53. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №531, ფურც. 1, 2 ;
54. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №629, ფურც. 1, 2,3,4;
55. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1 საქმე №759 ა;
56. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან 1, საქმე№674, ფურც. 1, 48, 49;
57. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №794, ფურც. 4, 5, 19, 25, 32, 40, 41, 88;
58. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №795, ფურც. 14-15;
59. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №806, ფურც. 1,2,3;
60. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №809, ფურც. 1, 2, 3;
61. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №848, ფურც. 1, 2, 3, 4;
62. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე№849, ფურც. 45,46;
63. ასსცსა, ფონდი რ-89, ან. 1, საქმე №871, ფურც. 1,2,3;
64. ასსცსა, ფონდი რ-89, საქმე №1525, ფურც. 9;
65. ასსცსა, ფონდი რ-271, საქმეები: №2, 4, 5, 7, 9;
66. ასსცსა, ფონდი რ-332; ან.1; საქმე №226;
67. ასსცსა, ფონდი რ-497, ან.1, საქმე №1, ფურც.38;
68. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან.1, საქმე №3, ფურც.1-15;
69. ასსცსა, ფონდი რ-497, ან. 1, საქმე №4, ფურც.1;
70. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1,საქმე№10, ფურც. 1, 4;

71. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან.1, საქმე№21, ფურც.2;
72. ასსცსა, ფონდი რ-1041; საქმე №22;
73. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან.1, საქმე №45, ფურც.1;
74. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №46, ფურც. 3;
75. ასსცსა, ფონდი რ-1041; ან. 1;საქმე №161, ფურც. 3;
76. ასსცსა, ფონდი რ-1041,ან. 1, საქმე№206, ფურც. 2;
77. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 4, საქმე №318, ფურც. 14;
78. ასსცსა, ფონდი რ-1041, საქმე №428, ფურც. 3;
79. ასსცსა, ფონდი რ-1041, საქმე №487, ფურც.1, 3, 12;
80. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე 1512, 1701;
81. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე№1512, ფურც. 2, 3;
82. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №1513, ფურც. 12;
83. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე№ 1514, ფურც.1, 3, 16, 32;
84. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე №1529, ფურც. 7, 19;
85. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე №1742. ფურც. 3, 18-19;
86. ასსცსა, ფონდი რ-1041, საქმე№1559, ფურც. 11;
87. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე №1761,ფურც. 8, 9;
88. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1,საქმე №1773, ფურც. 1;
89. ასსცსა, ფონდი რ-1041, საქმე №1784, ფურც. 16-17, 20;
90. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე №1799 ა. ფურც. 5;
91. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1. საქმე №1826. ფურც. 45, 184, 196;
92. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №1868, ფურც. 9, 10;
93. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან1, საქმე №1869, ფურც. 12;

94. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან.1, საქმე №1871, ფურც. 1, 2, 8, 24,25,26, 36, 38,39, 60, 89, 105, 106, 133, 160, 161, 174, 175, 305;
95. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან.1, საქმე №1882,ფურც.13;
96. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან 1, საქმე №1883, ფურც. 3, 18, 19, 40, 56, 58, 85, 118;
97. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №1974, ფურც.17, 28, 52;
98. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №1976, ფურც.44, 56, 57, 71;
99. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №1997, ფურც. 60-71,123;
100. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №2009, ფურც. 5;
101. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №2009, ფურც. 34;
102. ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1. საქმე №2060;
- 103.ასსცსა, ფონდი რ-1041, ან. 1, საქმე №2062, ფურც.1;
104. ასსცსა, ფონდი - 5, ან.1, საქმე №49, ფურც.1-14;
105. ასსცსა, ფონდი - 7, ან. 1, საქმე №249, ფურც. 45;
106. ასსცსა, ფონდი - 84, ან. 1, საქმე №1272, ფურც. 55;
107. ასსცსა, ფონდი -170, ან.1, საქმე №133, ფურც. 88;
108. ასსცსა, ფონდი - 170, ან.1, საქმე №220, ფურც. 323;
- 109.ასსცსა, ფონდი - 170, ან. 1, საქმე №546, ფურც. 33;
- 110.ასსცსა, ფონდი - 982, ან. 1, საქმე №3, ფურც. 65.

ბ. ლიტერატურა:

1. ახვლედიანის., სახალხო-განმათავისუფლებელი ბრძოლის ისტორიიდან სამხრეთ დასავლეთ საქართველოში, ბათ., 1956;
2. ახვლედიანის., საბჭოთა ხლისუფლების დამყარება აჭარაში (1917-1921), ბათ. 1971;
3. ბარამიძე ი., საადგილმამულო ურთიერთობათა XIX ს. 70-80 იანი წლების ისტორიიდან სამხრეთ დასავლეთ საქართველოში, ბათ. 1999;
4. ქართულ-რუსულ-ოსმალური ურთიერთობები XIX ს. I მესამედში, ბათ. 2005;
5. ბათუმი და მისი შემოგარენი, ბათ. 1906;
6. ბათუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ბათ. 2001;
7. ბრძოლა სოციალისტური ინდუსტრიალიზაციისა და სოფლის მეურნეობის კოლექტივიზაციისათვის აჭარაში, დოკუმენტებისა და მასალების კრებული, 1926-1932 წწ., ბათ., 1980;
8. გერსამია ს., მემედ აბაშიძე, ბათუმი, 1960;
9. გოგოლიშვილი თ., საზოგადოებრივ პილიტიკური მოძრაობა ბათუმის ოლქში 1910-1918, ბათ. 1999;
10. გოგოლიშვილი თ., ბათუმის ოლქი 1908-1914 წლებში, ბათ. 1998;
11. გოგოლიშვილი თ., სოციალური და ეროვნული მოძრაობა სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოში 1900-1921 წლებში, ბათ. 2005;
12. გოგოლიშვილი თ., სახალხო-განმათავისუფლებელი მოძრაობა გურეისა და ბათუმის ოლქში 1905-1907 წლების რევოლუციის დროს, ბათ. 2003;
13. დუმბაძე ს., აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკა მეორე მსოფლიო ომის პერიოდში, ბათ 2006;
14. დუმბაძე ს., საბედისწერო მგზავრობა“ თბ. 2007;
15. დუმბაძე ს., „სახელოვანი ხიხანელი“, თბ. 2008;

16. ზოსიძე ნ., „პოლიტიკური სიტუაცია და ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა აჭარაში 1918-1920 წწ. „ბათ. 1995;
17. თავაძე მ., აჭარის ასსრ-ს ცენტრალური სახელმწიფო არქივის ისტორია, სადიპლომო ნაშრომი, ბათ. 1967;
18. თურმანიძე ო., სოციალურ-ეკონომიკური ვითარება აჭარაში ომისშემდგომ პერიოდში (1946-1980 წწ.), ბათუმი, 2005;
19. კაკაბაძე ს., ქართული სახელმწიფოებრიობის გენეზისის საკითხები, „საისტორიო მოამბე“, I, ტფ., 1924;
20. კარასევა ა., „აჭარის ასსრ ცენტრალური სახელმწიფო არქივი“, სადიპლომო ნაშრომი, ხელნაბეჭდი (რუსულად). ბათუმი 1961;
21. ლოლაშვილი ი., ქართული წიგნისა და მწერლობის საწყისებთან, თბ. 1978;
22. „მეგზური“, ბათუმი 2003 (ხელნაბეჭდი);
23. მესხია ე., „სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს ისტორიიდან,, ბათ. 1997
24. მესხია ე., „საქართველოს ერთიანობის მედროშე“, ბათ. 1999;
25. მესხია ე., საქართველოს ერთიანობისთვის ბრძოლაში“, ბათ. 2004;
26. მაკარაძე ვ., გამონათლევის გამონათება, ბათ. 2006;
27. მირიანაშვილი ნ., იტრიაშვილი მ., აჭარის არქივის შექმნის ისტორიიდან. სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო (ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოლოგია), II საერთაშორისო კონფერენციის მასალები, თბ.2012;
28. მროველი ლ., „ცხოვრება მეფეთა“, ქართული მწერლობა, ტ. I, თბ. 1987;
29. საქართველოს არქივები“ ცნობარი;
30. სამეცნიერო-საინფორმაციო ბიულეტენი, N 27-28, თბ. 1975;

31. საქართველოს რესპუბლიკის კანონი ეროვნული საარქივო ფონდის შესახებ, თბ.1995;
32. სახელმწიფო არქივის მუშაობის ძირითადი წესები, თბ.1988;
33. სურგულაძე აბ., ბათუმის ისტორიისათვის, აჭარის მოსახლეობის ყოფისა და კულტურის საკითხები, თბ. 1965;
34. სურგულაძე აბ., სიორიძე მ., პორტო-ფრანკო ბათუმში, ბათ. 1996;
35. სიორიძე მ., საქართველოს დამოუკიდებლობის კომიტეტი (1914-1918 წწ.), ბათ. 1998;
36. სიორიძე მ., სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო 1914-1918 წლებში, ბათ. 2002;
37. ფუტყარაძე თ., ქიქავა ნ., საარქივო სამმართველოს სათავეებთან, „არხეონი“ III, ბათ. 2012;
38. ქართული მწერლობა, ტ. I, თბ. 1987;
39. ქართული ისტორიული საბუთების კორპუსი, წიგნი I, თბ. 1984;
40. ქურიძე შ., მხატვრული სიტყვის განვითარება აჭარაში, ბათუმი 1970;
41. შერვაშიძე ხ., საარქივო დაწესებულების ისტორიის ზოგიერთი საკითხი. „არხეონი“ I, ბათ. 2011;
42. ჩიტაია გ., შრომები, IV, თბ., 2001;
43. ჩიქოვანი ლ., ცეცხლაძე ნ., რეაბილიტაცია, ბათ. 1990;
44. ცივაძე ე., ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის განვითარება აჭარის ასს რესპუბლიკაში, ბათუმი, 1970 წ;
45. ცეცხლაძე შ., აჭარის არ ქალაქების და დაბების ქუჩათა ძველი და ახალი სახელწოდებები, ბათ. 2008;
46. ჯავახიშვილი ი., ქართული სიგელმცოდნეობა ანუ დიპლომატიკა, ტფ. 1926;
47. ჯავახიშვილი ი., ქართული დამწელობათმცოდნეობა ანუ პალეოგრაფია, თბ. 1949.

სარჩევი

1. შესავალი (თამაზ ფუტკარაძე)3

თავი I

საარქივო საქმის ბანკოთარება აჭარაში.....8

- §1. წერილობითი დოკუმენტებისა და ნივთიერი მასალის შენახვის ტრადიციები საქართველოში (ქეთი იაკობაძე).....8
- §2. დოკუმენტური მასალების მდგომარეობა აჭარაში საარქივო დაწესებულების ჩამოყალიბებამდე (თამაზ ფუტკარაძე, ნატო ქიქავა) 13
- §3. აჭარის ცენტრალური სახელმწიფო არქივი საბჭოთა პერიოდში 18
- ა. აჭარის ცენტრალური სახელმწიფო არქივის ჩამოყალიბება. დოკუმენტების დაკომპლექტების პირველი ღონისძიებები (თამაზ ფუტკარაძე)..... 18
- ბ. არქივარიუსის თანამდებობების შემოღება და საარქივო განყოფილებების ფორმირება. ფონდების მოწესრიგებასთან დაკავშირებული სირთულეები (თამაზ ფუტკარაძე).....36
- გ. რეორგანიზაცია და სტრუქტურული ცვლილებები, დოკუმენტების კატალოგიზაცია, დოკუმენტური მასალების ერთიანი კლასიფიკაციის სქემა (თამაზ ფუტკარაძე).....45

თავი II

აჭარის არქივი დამოუკიდებელი საქართველოს პერიოდში.....53

- § 1. სტრუქტურული რეორგანიზაცია. სახელმწიფო სამეცნიერო-საწარმოო გაერთიანება „მემატიანე“ (თამაზ ფუტკარაძე).....53
- § 2. აჭარის არ საარქივო სახელმწიფო დეპარტამენტი.

დოკუმენტების რესტავრაციისა და მიკროფილმირების რესპუბლიკური ლაბორატორია (თამაზ ფუტკარაძე).....	59
§ 3. აჭარის არ მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება - საარქივო სამმართველო (თამაზ ფუტკარაძე).....	67

თავი III

საარქივო დოკუმენტების განთავსების პრობლემა (თამაზ ფუტკარაძე).....	93
---	----

თავი IV

საარქივო დოკუმენტებით უზრუნველყოფა და აღრიცხვა	121
§ 1. სამეცნიერო- ტექნიკური დამუშავება-დაკომპლექტება (ნაზი შარაშიძე).....	121
§ 2. საექსპერტო-შემმოწმებელი კომისია (დოდო შუშანიძე).....	126
§ 3. სამეცნიერო-საცნობარო აპარატი (მაია რურუა).....	135

თავი V

დოკუმენტური მასალების უმადგენლობა და შინაარსი. დოკუმენტების გამოყენება	143
§ 1. ისტორიული ფონდები (ნათია ბერიძე).....	143
§ 2. პარტიული ფონდები (ნაზი ნაგერვაძე).....	158
§ 3. პირადი ფონდები (მზია სურმანიძე).....	166
§ 4. კინო-ფოტო-ფონო ფონდები (გუგული პატარიძე)...	169
§ 5. განსაკუთრებულად ღირებული და სადაზღვევო ფონდები (ელგუჯა ჩაგანავა, ეთერ ნათელაძე).....	190
§ 6. ბიბლიოთეკა (ინგა ფაცურეიშვილი).....	194
§ 7. საარქივო დოკუმენტური პირველწყაროები მკვლევართა სამეცნიერო შრომებში (თამაზ ფუტკარაძე).....	204

თაზო VI

სამეცნიერო-კვლევითი და მეთოდური საქმიანობა..224

- § 1. სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა (თამაზ ფუტკარაძე).....224
- § 2. სამეცნიერო კონფერენციები (თამაზ ფუტკარაძე).242
- § 3. მეთოდური მუშაობა (თამაზ ფუტკარაძე)252

თაზო VII

საზოგადოებასთან ურთიერთობა, საარქივო საქმის პროპაგანდა (თამაზ ფუტკარაძე).....255

თაზო VIII

საერთაშორისო ურთიერთობები.....292

- § 1. თანამშრომლობა უცხოეთის საარქივო დაწესებულებებთან (თამაზ ფუტკარაძე, ნატო ქიქავა).....292
- § 2. უცხოეთის არქივებიდან სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს შესახებ არსებული საარქივო დოკუმენტების ასლების შემოტანის ორგანიზაცია (თამაზ ფუტკარაძე)302

თაზო IX

ისინი ძმინდნენ საარქივო დარბის ტრადიციებს (მანია რურუა).....321

თაზო X

პრობლემები და პერსპექტივები (ელგუჯა ჩაბანაშვილი).....375

- ბოლოსიტყვაობა382
- Archives administration of ajara (1923-2015).....385
- საარქივო სამმართველო ფოტოდოკუმენტებში.....388
- გამოყენებული წყაროები და ლიტერატურა.....401

გამომცემლობა „უნივერსალი“

თბილისი, 0179, ი. ჯავახიშვილის გამზ. 19, ☎: 2 22 36 09, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal@internet.ge